Hvat er happing?

Vísindavøka 2015

Katrin av Kák

Happing í fólkaskúlanum

- ein spurnakanning

- Mentamálaráðið biðið um kanningina 2014
- Granskingardepilin og Námsvísindadeildin (Fróðskaparsetur Føroya) staðið fyri arbeiðnum 2014-2015
- Olga Biskopstø, Katrin av Kák og Martha Mýri
- Fylgibólkur: Mentamálaráðið, Lærarafelagið,Skúlaleiðarafelagið, Heim og skúli og AKT-skipanin.
- 94 % av øllum næmingum (1995 av 2125) úr øllum 5., 7. og 9. flokkum í FO hava luttikið.
- 40 spurningar og høvi at lýsa egnar upplivingar.
- Raðfest fakligt research, nýggari ástøði og eXbus (tvørfakligt granskingartoymi, Aarhus Universitet).

Tvær paradigmur

1

1972 →

Olweus

- Persónsmenskusálarfrøði
- Einstaklingur
- Subjekt-objekt
- Íbygdir, viðføddir eginleikar
- Persónsmenska
- Familjan
- Orsøk – virking: Hví?
- Happari, offur, eygleiðari
- Skyld, feilur

2

2003 →

Raboll Hansen, eXbus

- Sosialsálarfrøði, antropologi
- Samspæl
- Subjekt-subjekt
- Angist í bólkinum
- Relatiónir
- Samanhangur
- Mynstur: Hvør, hvat, hvussu, nær?
- Positiónir
- Tign, andstygd

Hvat er happing?

Happing er eitt sosialt fyribrigdi, sum stingur seg upp í bólkum undir givnum umstøðum.

Happing kann vera kropslig, sálarlig, sosial, beinleiðis, óbeinleiðis, søgd við orðum og orðaleys.

Happing samanlagt

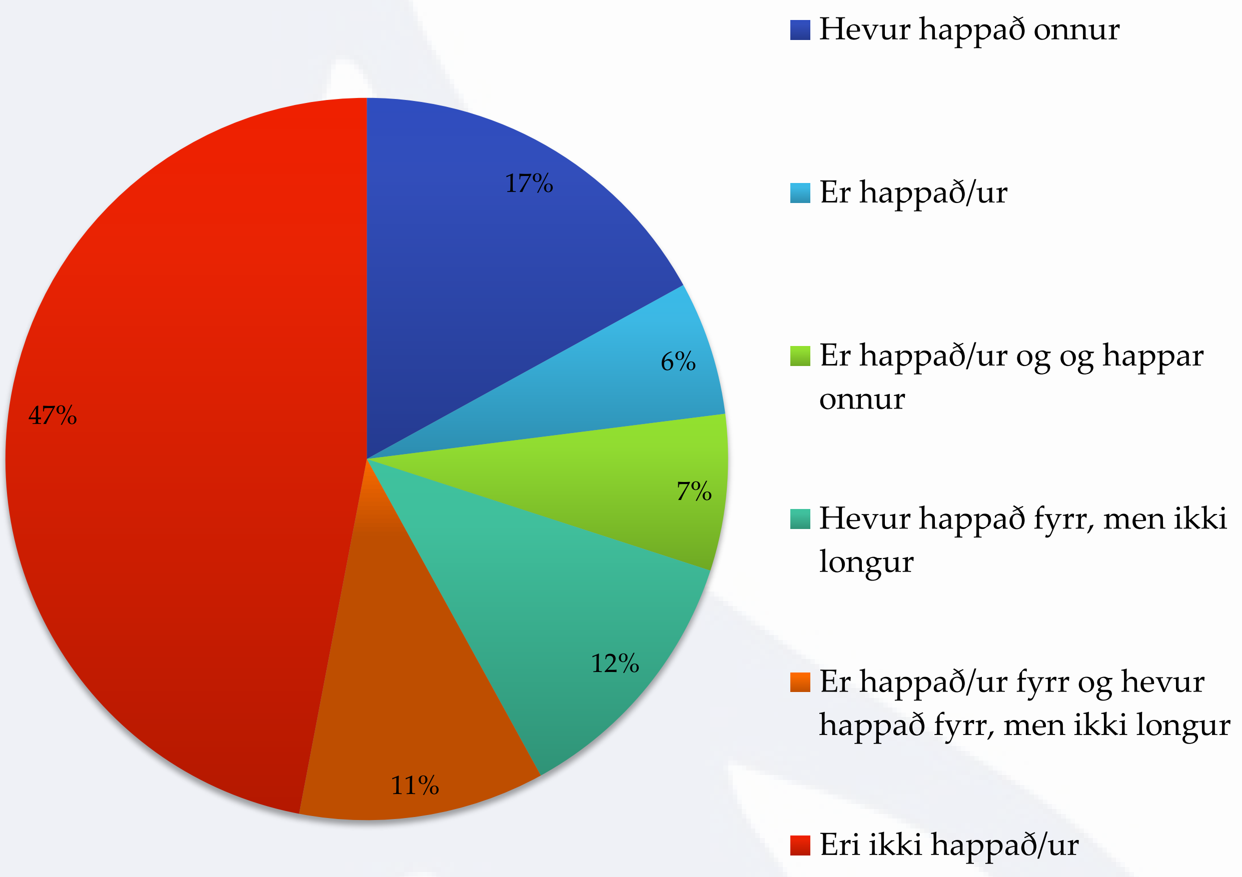

Happing samanlagt

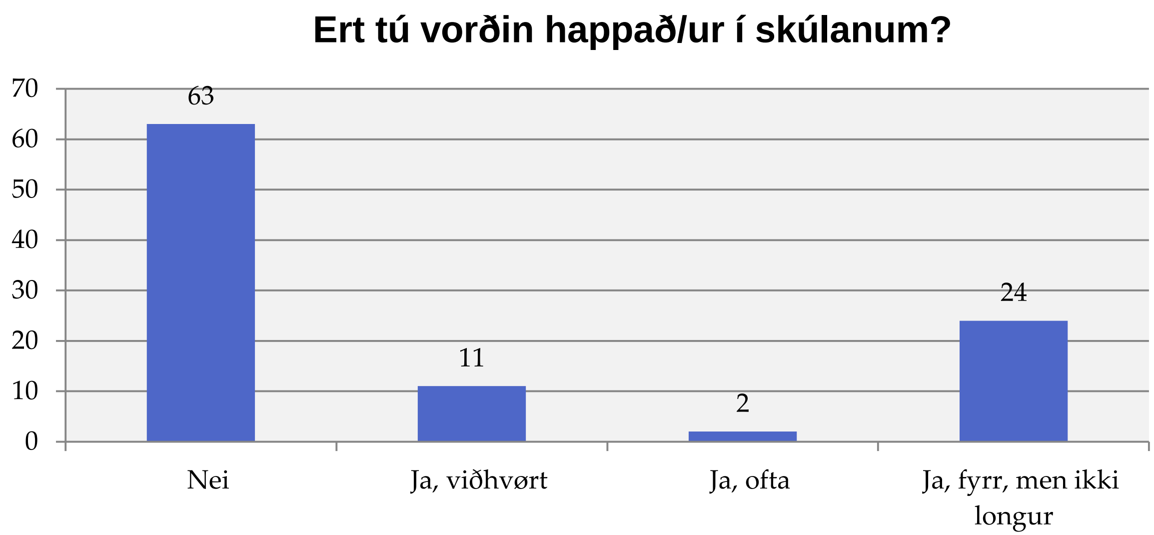

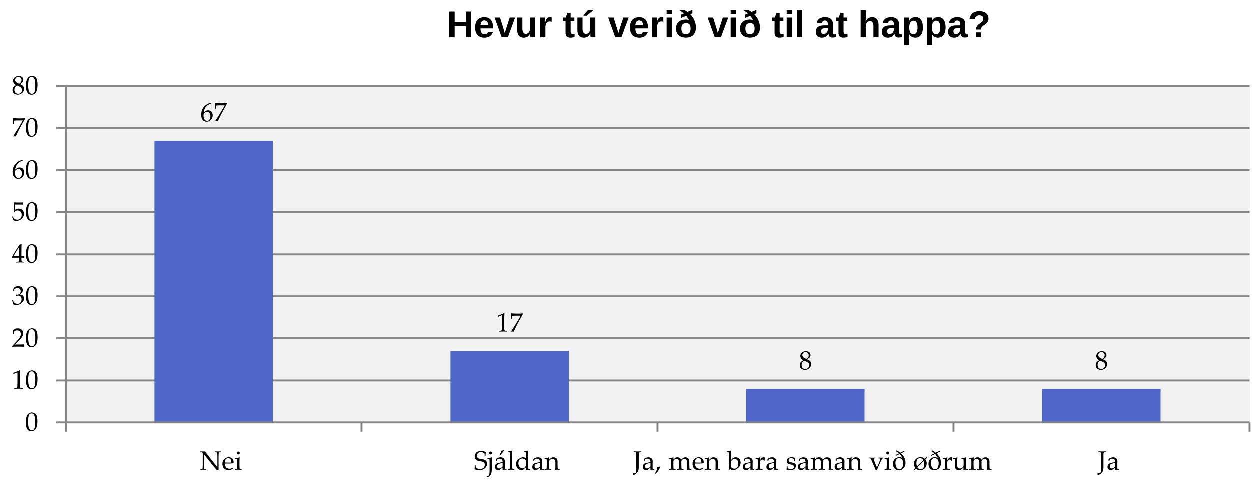

Hvar verður happað?

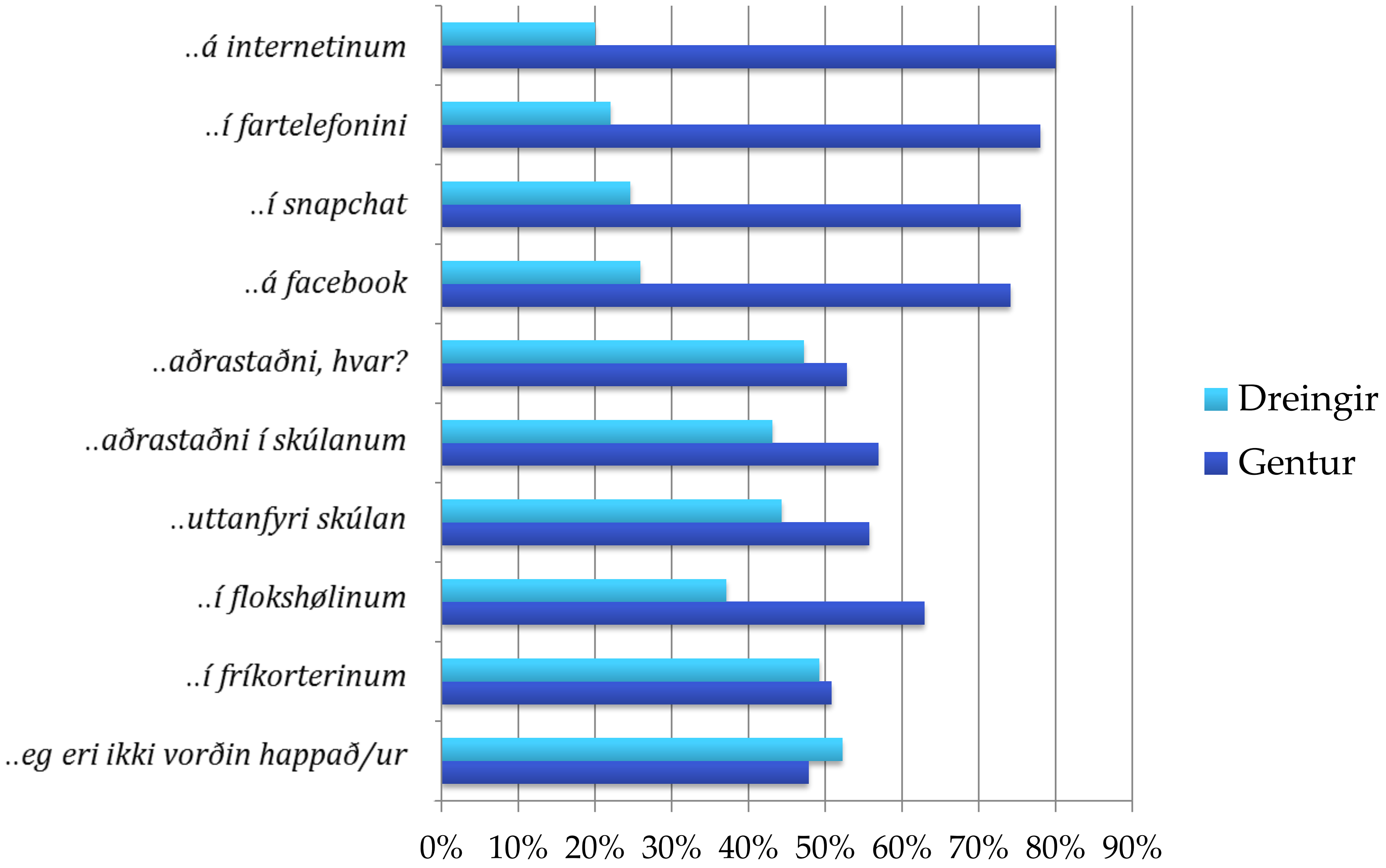

Hvussu verður happað?

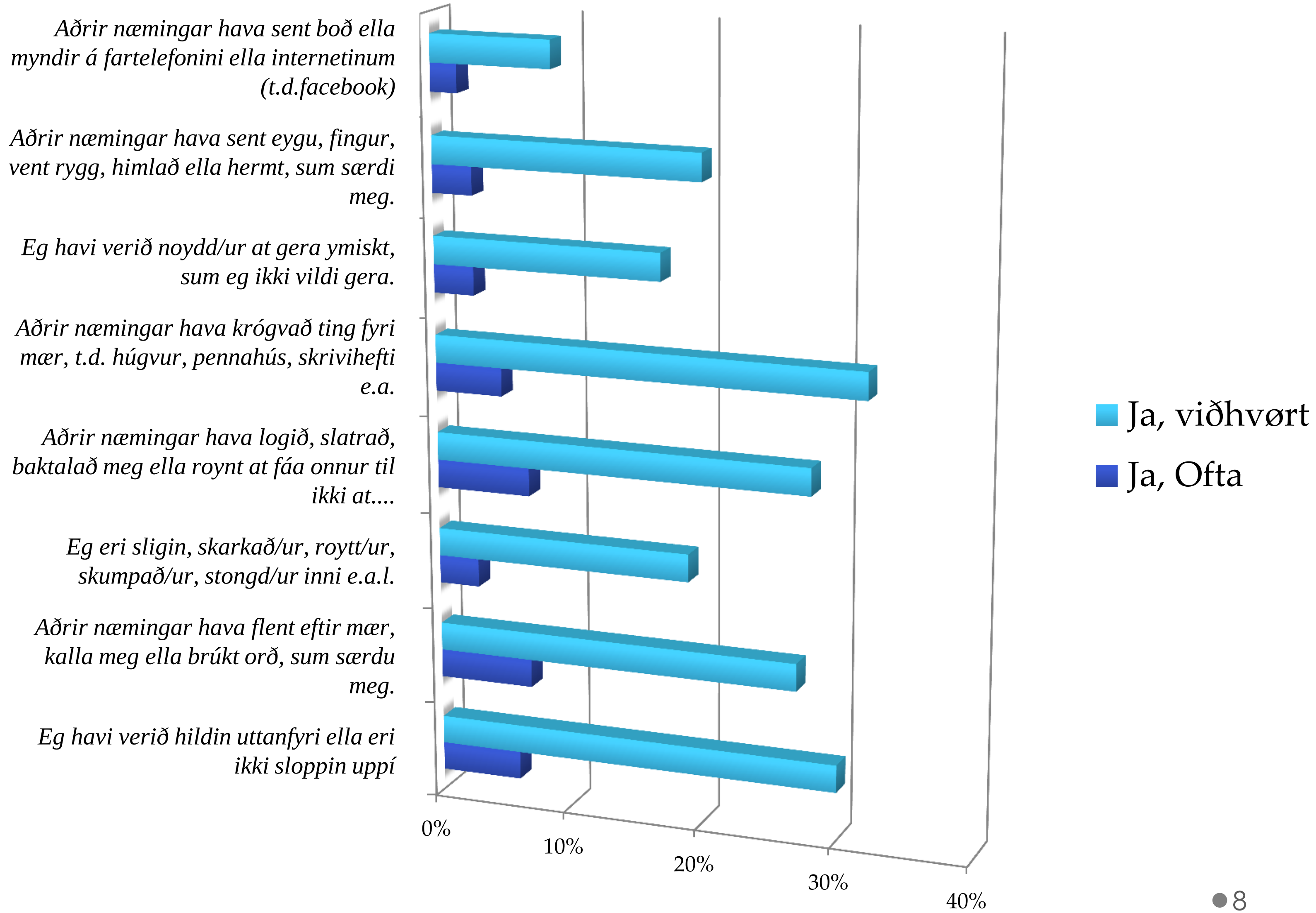

Happing er samansett

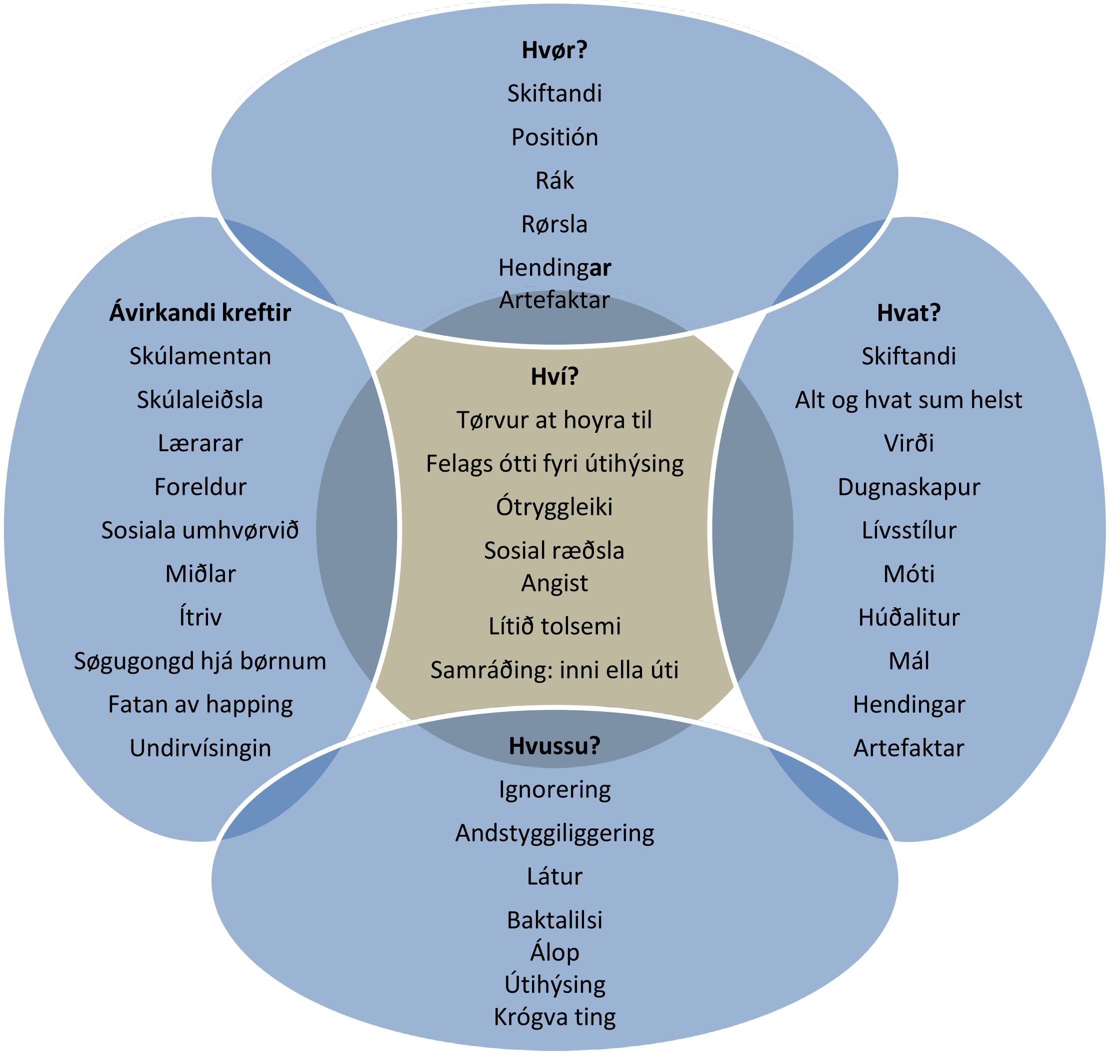

Menniskjan ein sosial vera

Grundtráan eftir at hoyra til

Eg bleiv altíð kallað ljót orð, men eg spældi, sum um eg ikki legði nakað í tað, men tað gjørdi eg …

Ótti fyri útihýsing

Eg eri bangin fyri at snakka við flokkin um tað.

Glóðin

Framleiðsla av:

- *Tign*
- *Andstygd*

- Glóðin fær nøring av ótryggleika
- Angistin reikar og leitar eftir einum máli at røkka
- Onkur ella okkurt verður rakt, ein *positión*.

Myndaliga er óttin fyri útihýsing ein glóð, sum allatíðina latent er til staðar.

Glóðin kann verða tendrað og eldur kann koma í, tá ótryggleiki í bólkinum fær yvirhond og angist er.

At vera í skúla

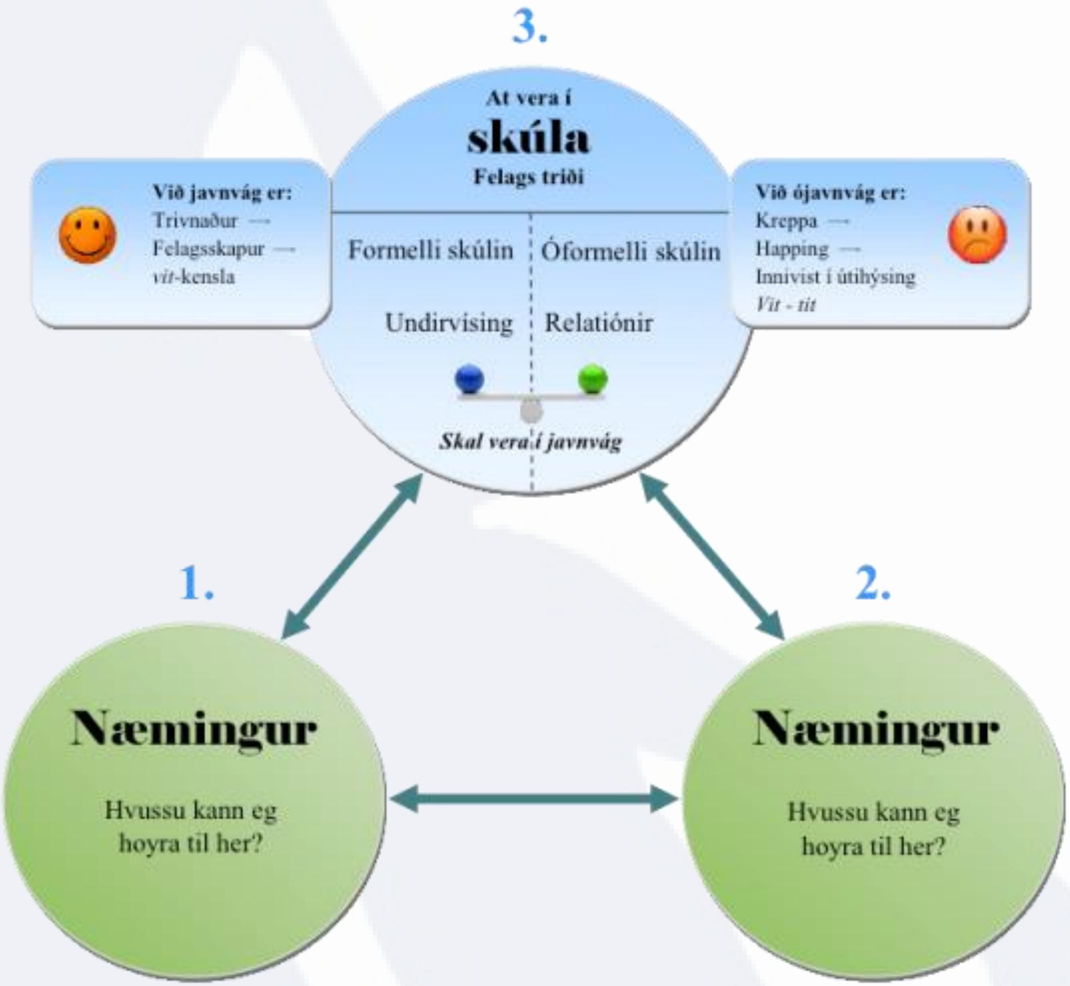

Parallelmoralur

- Ein liður í happimynstrinum í felagsskapinum
- Empati og samvitska verða sett til viks undir happing
- Forteljingar og forkláringar verða skaptar, sum legitimera særandi gerðir og hendingar.
- Soleiðis verður happingin normaliserað

Eg havi happað og eg eri blivin happað og eg eri kedd av tí!

Bara til stuttleika

Skemt og látur
er samskiftisamboð og virkar
sosialt
regulerandi í einum bólki

Kann vera

Gagnligt	Ikki-gagnligt
Savnandi	Útihýsandi
Forloysandi	Tillátursgerandi

Tað er ikki serliga
ofta, at vit happa.
Tað er mest fyri
stuttleika og
persónurin, sum
verður happaður,
flennir sum oftast.

At identifisera seg við happing

Eg sigi tað ikki, at eg eri happaður, tí tað er ikki so alvorligt. Eg verði happaður, men bara ikki so nógv. Tey arga meg við útsjóndini og lúgva um meg. Hetta hava tey gjørt síðani 2. flokk og tað blívur við.

Tey siga ting við meg, sum eg ikki kann gera við. At eg eri lítil og havi stóra nøs. Eisini, at eg dugi ikki at sparka fótbólt og at eg ongar vinir havi. Og tað ringa er eisini, at eg eri so følsom og veik. Eg taki alt so nær.

Eg havi ikki verið happað, men eg havi ongar vinir. Eg havi tó tveir vinir, men teir ganga ikki í mínum skúla. Eg eri nógv einsamøll í fríkorterunum.

Ert tú bangin fyri happing?

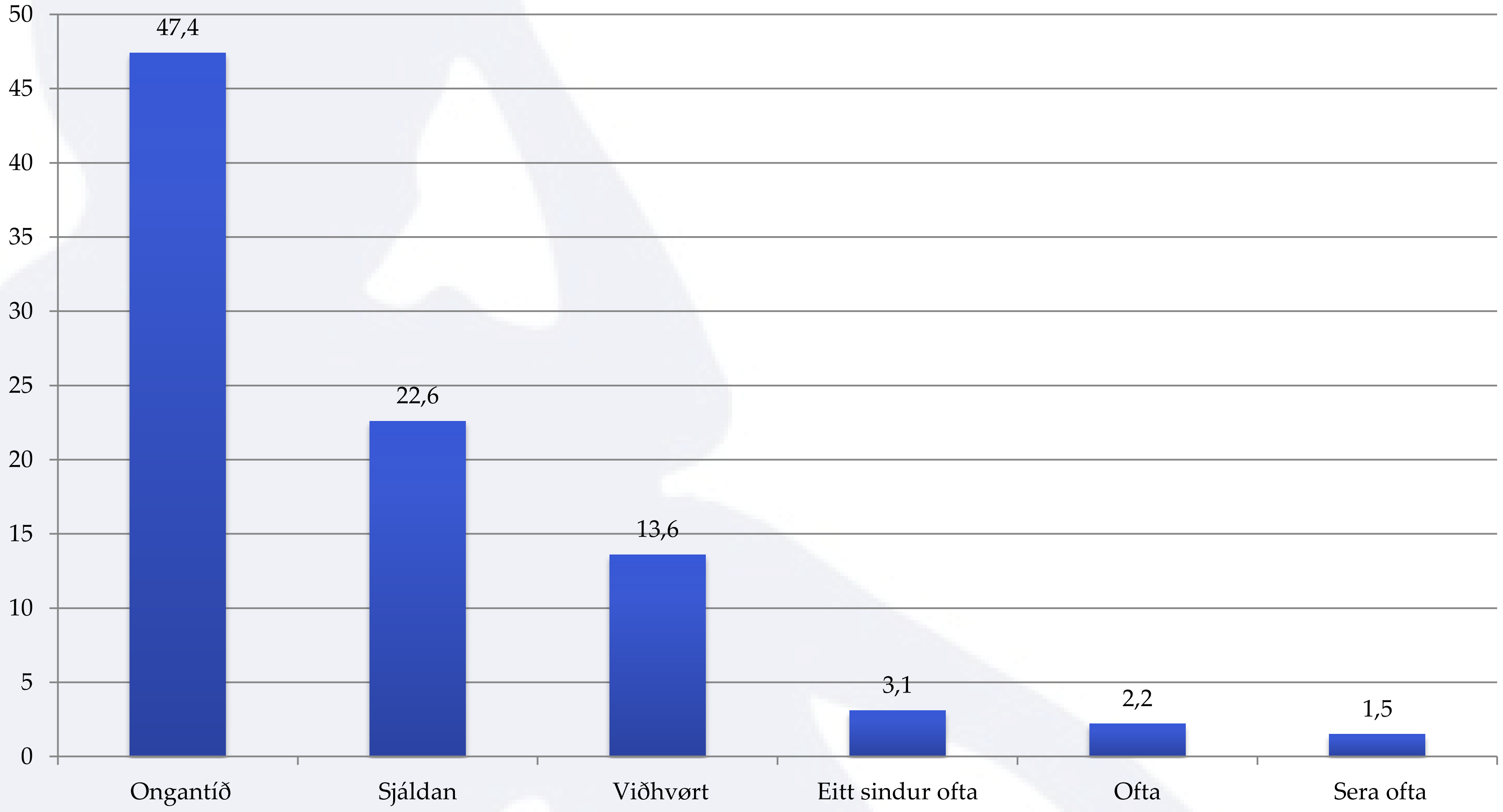

Endurhugsa happing

- Bólkafyribrigdi
- Sosiali dynamikkurin
- Tá útihýsing fær yvirvág – ætlað ella upplivað
- Eingin eintýdd, ítøkilig allýsing, nú

Hvat verður gjørt?

- Skúlin hevur nógv tiltøk og tey hjálpa
- Skúlin tosar nógv um happing

Hvat kann gerast?

- Tørvur á vitan um happing og handfaring
- Endurhugsa happing
- At siga frá og samstarva
- Tørvur á mannagongdum og orku
- Alt samfelagið eigur ábyrgd av at steðga happing
- Skúlin og bólkar har endurhugsast
- Menna hugsitøkni og felagsskapandi didaktikk